

PŘÍBĚH ZMRZLÝCH ŽEN LAPONSKÝCH

první dámské oběti sněžných výprav Honzy Kopky

HONZA KOPKA JE DOBRÓDRUH. TO JE VĚC OBECNĚ ZNÁMÁ. STEJNĚ JAKO TA, ŽE SE SVÝMI AKCEMI A VÝPRAVAMI SNAŽÍ BĚŽNÉMU ČLOVĚKU S ASPOŇ ČÁSTEČNOU ABSENCÍ PUDU SEBEZÁCHOVY PŘIBLÍŽIT KOUZLO ČISTÉ ZASNĚŽENÉ A MRAZIVÉ PŘÍRODY, POBYTU MIMO CIVILIZACI A JEJÍ VÝDOBYTKY. ČI JINAK TAKÉ KOUZLO ZMRZLÝCH NUDLÍ U NOSU, TAKŘKA NULOVÉ HYGIENY, ŠTIPLAVÉHO ODĚRU NA CHATKÁCH A SOUVISEJÍCÍCH BENEFITŮ, KTERÉ Z JEHO VÝPRAV BEZ JEHO PŘIČINĚNÍ ČINÍ ZÁLEŽITOST VESKRZE MUŽSKOU. TEDY ČINILY. LONI V DUBNU BYLA HRÁZ PROLOMENA DVĚMA ODVÁŽNÝMI ŽENAMI.

Výhodou jakýchkoliv textů týkajících se Honzy Kopky je fakt, že jej nemusíte představovat, nemusíte popisovat, co dokázal, kde byl a co tam prožíval, čím se zabývá právě nyní. To vše český národ cyklistický dobře ví a sleduje. Honza je oblíbený a známý, aniž by jej tento fakt jakkoliv negativně poznamenal. Známe je i to, že od doby, kdy propadl kouzlu snowbikingu (zasvětilo jej místo v tomto ohledu takřka posvátné, Aljaška), stal se jeho nadšeným propagátorem.

Severoevropské výpravy z lásky

Činí tak v rámci domácích snowbikových kempů na horách (letos aktuálně vypsány tři), tak i zájezdů do Laponska (letos vypsány taktéž tři). To je oproti Aljašce mírnější nejen klimatem, ale i dosažitelností či vzdálenostmi, jež je potřeba denně ujet, navíc je zde síť srubů, v nichž lze na místní poměry komfortně přenocovat. A tak je účastníkům předloženo „nebezpečné dobrodružství bezpečnou formou“. Mohou se nechat okouzlit prostředím, pocítit to, co v civilizaci a její bezprostřední blízkosti nikdy pocítit nelze, mohou si sáhnout na dno svých psychických, morálních i fyzických sil, ale vždy se tak děje za asistence zkušeného vůdce, který nenechá překročit bezpečnou mez. Přitom nepřijdou o nic z toho, co hltali na rádcích, jimiž Honza popisoval své pokoření Aljašky a své pokoření Aljaškou současně. Nekonečné sně-

hové pláně, místa, kde dlouze tlačíte, kde se ani v sedle nepohybujete o moc rychleji než při chůzi, kde máte čas přemýšlet a vidět jinak, anebo kde už naopak nemáte sílu přemýšlet ani se rozhlížet, a přesto je milujete. Vánici šlehající ledovými šípy do vašich tváří, mráz pod nehty, k jídlu jen to, co si sami uvezete a uvaříte. Poznávací zájezdy v jiném než obvyklém významu slova – s Honzou do Laponska odjíždíte poznávat a objevovat především sami sebe.

Věci, co doma nezažiju

Co výprava do Laponska také obnáší, popsal ve svém příspěvku Jiří Boubín, přímý účastník, kterého jsme požádali o pohled na výpravu do exotiky, jíž se účastní žena: „Snowbike naložený bagáží se choval jako motorka na šlapací pohon. Překvapilo mě, jak pěkně na ujetém sněhu sedí a neklouže. Jen tempo je na sněhu výrazně pomalejší a prudké pohyby vedou k pádům a boření se. Široké obutí pěkně tlumí, je však potřeba větší síly k řízení kola a držení rovnováhy, ale to jen díky bagáží na předním kole. Také při výjezdech se učíme šlapat co nejplynuleji, jinak začne zadní kolo prokluzovat a následuje pád. Ve sjezdech cítím hmotnost naloženého stroje a snažím se maximálně pružit v loktech a kolenou, abych kolu ulehčil od rázu na nosiče a výplety kol. Uvědomuji si důležitost rozložení váhy a co nejlepší upevnění brašen. Myslím, že máme

všichni pozitivní pocity a jen doufáme, že nebudeme muset kola moc tlačit. Ve městečku nebo vesnici se kola nezamykají, a když nechám to mé na chodbě obchodu, v němž mi nabíjejí baterku do foťáku, po dvou hodinách tam stále čeká. Je to něco, co doma asi sotva zažiju. Lidé se tu na nás usmívají a snaží se komunikovat, i to je jiné.“

Křest ženou

Vraťme se však po trochu delším, avšak nezbytném entrée k meritu článku. Spíše bychom tedy měli hovořit o kompilaci pojednávající o tom, kterak první žena, přesněji dvě ženy poprvé narušily hegemonii mužů při Honzových výpravách po Laponsku. Stalo se tak loni v dubnu. Títul prvních narušitelů náleží Janě Baštářové a Yvče Kotykové. Vzhledem k tomu, že druhá jmenovaná je Honzova přítelkyně a je zde tedy jak předpoklad jistých zkušeností, tak i podezření z nadřování, požádali jsme o podrobnější rozhovor Janu. Zajímalo nás nejen to, jak si poradila s náročnou cestou, ale především to, jak se cítila v dosud výhradně mužském prostředí. Yvču jsme poprosili o její pohled na tuto výpravu a stejně tak potom i dva mužské účastníky a vůdce výpravy. I pro Honzu totiž byla účast děvčat věcí novou a dosud nepoznanou. A možná také trochu více dobrodružnou.

Rudolf Hronza

Foto: Jan Kopka a účastníci výpravy Laponsko duben 2012

Výpravy za Laponskem

Honza uspořádal první oficiální výpravu do Laponska v roce 2008 coby průzkumnou cestu do neznáma, jak ji sám označuje. Tato zimní „dovolená“ trvá včetně cesty autem tam a zpět zhruba 14 dnů, určena je pro skupinky po pěti až osmi lidech. V ceně je mimo jiné zapůjčení snowbiku, bez nějž by cestování převážně po cestách pro sněžné skútry bylo obtížné, ne-li nemyslitelné. Přespává se ve srubech, jí, co sami uvezete a uvaříte. Více informací lze nalézt na webu www.jankopka.cz. Pokud se chcete blíže seznámit s podobou výprav, podívejte se na videa účastníků. Stačí načíst přiložený QR kód nebo vepsat web kód do vyhledávače na stránkách www.iVelo.cz.

ROZHOVOR

Jana Baštářová

RODAČKA Z VESNÍČKY BEDŘČ NEDALEKO BENEŠOVA U PRAHY PRACUJE V BRNĚ JAKO MANAŽERKA ÚČETNÍHO ODDĚLENÍ. ŘÍKÁ O SOBĚ, ŽE JE UNIVERZÁLNÍ SPORTOVKYNĚ, KTERÁ MÁ RÁDA VŠE KROMĚ FOTBALU A GOLFU. STEJNĚ JAKO POHYB VYHLEDÁVÁ I VÝZVY A DOBRODRUŽSTVÍ. VÝPRAVA DO LAPONSKA TAK BYLA VCELKU PŘIROZENÝM ZPŮSOBEM TRÁVENÍ DOVOLENÉ. „DÍKY TĚTO EXPEDICI JSEM POZNALA PARTU SKVĚLÝCH LIDÍ A VÍCE PRONIKLA DO SVĚTA BIKERŮ. S MNOHÝMI Z NICH JSEM ZŮSTALA V KONTAKTU I NADÁLE. PRO MĚ TO PŘEDSTAVUJE JEDEN Z NEJVĚTŠÍCH PŘÍNOSŮ TOHO VÝLETU,“ ŘÍKÁ JEDNA ZE DVOU PRVNÍCH ÚČASTNIC KOPKOVA LAPONSKA.

Musíte být zanícená cyklistka, když jste se vypravila na expedici do Laponska.

„To vůbec ne. Dozvěděla jsem se o tom úplnou náhodou. Kupovala jsem si spacák a zavítala na stránky Josefa Rakoncaje. Listuji v galerii a jedna z fotek mě naprosto dostala – kolo s robustními pneumatikami, na řídítkách návleky na ruce, vedle spala osoba zabalená po hlavu ve spacáku, všude kolem sníh. Pomyslela jsem si, že tohle bych někdy chtěla zkusit. Trochu jsem pátrala a dostala se na stránky Honzy Kopky. Tak se mi v hlavě zrodil námet na další dovolenou. Předloni v zimě jsem se rozhodla ukončit svou roční působnost v Norsku. Nervy mi ze všeho dost pochodovaly a bylo potřeba se něčím namotivovat. Řekla jsem si, že je na čase uskutečňovat své sny. Časově to zrovna dobře navazovalo, termíny už byly vypsané.“

Věděla jste, že nejspíš budete první ženou?

„Tušila. Ze záznamů a fotek publikovaných na jeho stránkách bylo zřejmé, že se jedná o čistě pánskou záležitost. Chtěla jsem si ověřit, že mě na takovou expedici jako holku vůbec vezmou, a tak jsem napsala Honzovi.“

A vzali...

„Honza mi vzápětí odpověděl. Že jsem holka, mu asi tolik nevařilo. Nejistotu jsem spíš vyvolala, když jsem do přihláškového formuláře uvedla, že mám najeto 1000 km. Předtím jsem se mezi bikery nepohybovala. Jezdím dost, ale nikdy jsem se nezaměřovala na ukazatele, jako jsou najeté kilometry. Něco jsem prostě vyplnila. Mám pocit, že Honza byl trochu nespůsobilý, co jsem vlastně zač. Později z vyprávění mi došlo, že 1000 km bylo sakra málo. Kluci měli najeto i přes 10 000 km.“

Byla to vaše první extrémní akce, nebo jste už měla s podobnými expedicemi zkušenost?

„Nic takového jsem předtím neabsolvovala. Cestuji ráda, nicméně všechny mé dosavadní zážitky byly spíše dobrodružného než expedičního rázu. Ráda podnikám něco neobvyklého. Teď v lednu jsem například byla v Norsku v Tromsø na závodu Polar night halfmarathon. Sice to byl jen půlmaraton, ale jak často ho máte možnost běžet za polárním kruhem v polární noci?“

Připravovala jste se nějak speciálně?

„Trénovala jsem už od prosince. Na kole v zimě nejždím tak často, zato na běžky byly v Norsku ideální podmínky. Dál jsem chodila na spinning a občas plavat. Zaměřovala jsem se hlavně na vytrvalost, tedy tři hodiny a víc. Pak jsem potřebovala dokoupit nějaké věci. Převážně jsem outdoorové vybavení měla, přesto jsem pořizovala například lehčí spacák, bivakovací pytel, pěnovou karimatku s dobrými izolačními vlastnostmi a spoustu drobností jako ohřívací sáčky a náplast, vazelinu na obličej

a podobně. Honza s dostatečným předstihem poslal seznam doporučených věcí, podle kterého jsem se řídila. Jinak bych těžko věděla, jak se na takový extrém připravit.“

Jak na nápad vydat se na kole do Laponska reagovali lidé ve vašem okolí?

„Chytali se za hlavu, hlavně moje mamka. Ale taky mi moc fandili. Nikdo mě od toho nezrazoval, to bylo fajn. Zlomit bych se stejně nedala. Nikdo z mých známých nepatří ke sportovním typům podobného ražení, a tak jsem si své nadšení prožívala hlavně sama. Kdosi mi dokonce řekl, že by spíš očekával, že budu tlačit kočárek, a ne že budu lítat na sněžných kolech za polárním kruhem. Taky názor, kterému jsem se musela jen smát.“

Neměla jste obavy, jak váš organizmus bude reagovat? Přece jen jste opravdu byla první žena, která se do Laponska na snowbiky vydala, chyběly zkušenosti, o něž se s vámi mohl někdo podělit.

„Měla, a jaké! Asi největší obavu jsem měla ze zimy. Jsem dost malá a rychle prochladnu. Ruce i nohy mi promrznu tak, že ztrácím cit. Měla jsem strach i z omrzlin. Když jsem si balila oblečení, vstávaly mi hrůzou vlasy na hlavě, jak málo jsem toho měla. Dvě trička s dlouhým, dvě trička s krátkým rukávem. Na 14 dní! Ale každé kilo je znát, zátěž musela být minimální.“

Když se ukázalo, že vás do Laponska doprovodí ještě Honzova partnerka Yvča, byla to pro vás úleva?

„To, že bych mohla být sama, mě neděsilo. Spíš naopak. Chlapský kolektiv mi nikdy problémy nedělal. Jestli pojedete i Yvča, jsem do poslední chvíle neměla potvrzení. Až při odjezdu bylo jasné, že budeme přece jen dvě.“

Dostali jste se k otázce, která musí zaznít – jak jste si porozuměla s ostatními účastníky, tedy mužskou částí výpravy?

„Na expedici nás vyrazilo devět. Všichni byli bikeři-amatéri, já jediná nebiker. Odjždělo se z Jablonce, proběhla krátká seznamovačka, připravila se kola, naložili jsme vše do přívěsu a hurá na sever. Cesta ubíhala dobře, kluci vtipkovali, pořád jsme se něčemu chtěli. Vypadalo to, že parta budeme opravdu skvělá, a to se také potvrdilo. Všichni naprosto pohodáři...“

Kolik kilometrů denně jste jezdili a jak jste to fyzicky snášela?

„V průměru jsme jezdili 45–50 km za den. Někdy více, někdy méně, záleželo na počasí

pohledem soupeřníka

JIŘÍ BOUBÍN

Čas pro galantnost – aspoň trochu

Na sněžném kole jsem nikdy neseděl a za polárním kruhem jsem byl před patnácti lety, a to ještě v létě. Lákalo mě tedy vyzkoušet si to rovnou v zemi plné sněhu s minimem civilizace. Moje pocity z žen v naší výpravě byly z počátku dost smíšené. Pokud někam jede skupina chlapů a k tomu se přidá jedna žena, může to být začátek problémů. Anebo naopak určitý přínos. Záleží na povaze a chování té které. Myslím, že trochu nervózní jsme z toho ale byli všichni, a to včetně Honzy Kopky.

Přihlásili jsme se tři účastníci Honzova závodu 1000 mil, co jsme se znali, a přemluvil jsem i brácha Dana. Honza Kopka nakonec oznámil, že jede i jeho Yvča, takže se tím počet žen zdvojnásobil a já se začal opravdu těšit.

V naší expedici měl Honza zubaře, cyklomechanika, státního zástupce, výškového pracovníka, šmelináře s vojenskou výstrojí, velkopodnikatele, zdravotní sestru a manažerku. Myslím, že jsme si všichni sedli již od začátku. Yvču jsme znali z etapáku a Jana od začátku působila jako holka, co dost vydrží a jen tak něco ji neskolí. Slovák Rasto se jí zeptal, jestli někoho má. Když mu řekla, že ne, odpověděl, že teď už ano! A tak měla od začátku ochránce a strážníka, protože já s bráchou jsme mu podle jeho názoru od začátku omezovali dávky potravin. Legrace byla od začátku cesty do Laponska.

Díky účasti Jany a Yvči neměl nikdo z chlapů potřebu nijak závodit, a tak se jezdilo v klidu, tedy až na Hanse, který se hnal neustále hodně před nás. Honza nás ukonejšil slovy, že je tu již podruhé a že letos je o dost klidnější. Až časem mi došlo, že to dělá z pocitu nejslabšího mužského jezdce – pocit toho, že je před námi, mu dává sílu. Byl to ale opravdu jen pocit, fyzicky byl na tom velmi dobře. Skoro pokaždé přijel na srub jako první, hned zatopil a dal vařit čaj, což bylo fajn. Jinak nemám rád, když je někde parta lidí a někdo se z ní trhá, a tak se Hans stal útokem našeho každodenního humoru. Rasto ho nabádal k pohodovému stresu a já s bráchou jsme mu sem tam zaškodili na snowbiku ufouknutím kol, aby si trochu zatrénoval.

Holkám jsme se naopak snažili brát část bagáže, aby se méně trápily v kopcích a při boření ve sněhu. Vždy mě překvapovalo, co jsou schopné vláčet a před námi utajit. Část Yvčiny batožiny si samozřejmě nabalil Honza a my se dělili spíše o Janiny věci. I tak toho vezly dost a v nejmenším jsem neměl pocit, že nás nějak zdržují nebo si na něco stěžují. Ve srubech jsme se snažili nechat jim lepší místa na spaní a ráno jsme chrápání házeli jeden na druhého. Nakonec to bylo vždy na Tomáše Saňu, který se nejmíň bránil.

Legrace byla myslím neustále, a to právě díky účasti žen. Vždycky jsme se před nimi trochu trumfovali, to je asi normální. Často byly terčem humoru právě ony, ale ani jednou nám to nezkazily a nikdy se neurazily. Mám pocit, že některé extrémnější situace dokonce zvládaly lépe než my. Já trpím na omrzání rukou a určitě jsem na zimu nadával víc než ony. Krkání a prdění v jejich přítomnosti jsme také dost omezovali. Takže si celkově myslím, že byly pro naši výpravu přínosem. Obě zvládly přejít dřevěné oblouky proti přechodům sobů a jiné technické pasáže.

Osobně považuji Laponsko i závod 1000 mil za jednu z nejlepších dovolených. V obou akcích člověk zažívá spoustu intenzivních prožitků a sebepoznávání. Honza má vždy co říct a každé setkání s ním je určité obohacení. Takže díky Honzo! Díky Yvčo! Díky Jano! Díky všichni účastníci!

sí a stavu cest. Cestou jsme dělali krátké zastávky u srubů vzdálených od sebe cirká pět sedm kilometrů. Nejdelší etapa měřila 62 km, s protivětrným to byl docela masakr. Náročnost hodně závisela na počasí. Protivětr na otevřených pláních bičoval do obličejů a šlapání bylo vyčerpávající. V několika případech sněžilo, cesta byla nesjízdná, kola se bořila a částečně se muselo tlačit. Tady jsem s Yvkou měla naopak výhodu. Vzhledem k nižší hmotnosti se nám kola bořila méně a my holky jsme tak projely to,

co kluci nedali. Převážně nás ale provázelo dobré počasí a po stezkách se jelo většinou bezproblémově. Zima nebyla tak strašná, jak jsem si představovala. Největší extrém byl mínus dvacet. Pokud se jelo, bylo to v pohodě.“

Mohla byste popsat průměrný laponský den?

„Dny se dost podobají jeden druhému. Ráno vydatná snídaně, vyprazdňovací rituály a notná dávka humoru. Přes den hodiny

strávené na kole. Jízda na kole mě nikdy nenudila. Kochala jsem se krajinou nebo jela s někým a klábosila. Jindy jsem byla ráda, že jsem ráda – nohy unavené, zadek bolavý, ruce i nohy promrzlé. Každý den jsem se těšila, až dojedeme do chatky, navaříme jídlo, popijeme slivovičku nebo rum. Vždy panovala přátelská atmosféra. Naprostá pohoda. Kluci nešetřili historkama, myslím, že bránice dostaly za celou tu dobu největší záhu. Nálada nám poklesla až ke konci – nikomu se nechtělo domů.“

Co vás v Laponsku mile nebo naopak nemile překvapilo, jaký byl váš nejlepší zážitek?

„Největší zážitek pro mě byl bivak ve sněhu. Bylo asi -8 °C. Honza trval na tom, že všichni musí alespoň jednou bivakovat. Spalo se mi jako v peřince, skvělá zkušenost. A milé překvapení? Kluci byli strašně pozorní vůči nám holkám. Kolikrát si naložili část naší bagáže, aby nám odlehčili. V těžkých kopcích jeli podél a jednou rukou nás popostrkovali. Na srubech vařili a musím smeknout klobouk, byly to samé mňamky.“

Má podle vás žena v podobném extrémním prostředí nějaké výhody nebo nevýhody?

„Řekla bych, že to dost záleží na tom, jaké máte požadavky a co si umíte či neumíte odepřít. Pro mě byla asi nejméně příjemná otázka hygieny. Celý den sedíte na kole, potíte se a po příjezdu není možné vlézt do vany, osprchovat se, převléknout

YVONA KOTYKOVÁ

Tak blízko přírodě!

Cesta do Laponska pro mě byla dlouhá, a to tak, že trvala tři roky. Expedice na sněžných kolech jsem obdivovala, Honza mě lákal, ale mně to přišlo hodně nebezpečné a pro mě nemyslitelné. Mám problémy se zimou, špatně snáším, když mi je zima, a když to nastane, tak jsem takzvaně nepoužitelná a vyřazená z provozu. Jenomže mě Laponsko lákalo čím dál tím víc. Závíděla jsem Honzovi i klukům, kteří to s ním absolvovali, a každý rok jsem si říkala: Příští rok pojedu! Ale vždy se naskytlo něco, proč to nešlo. Až loni. Přes léto jsem něco najela, a tak jsme s Honzou prodiskutovali přípravu. Měl jinou představu než já, ale zkušeností si cením, a tak jsem se do toho pustila.

Mezitím jsem se dozvěděla, že v termínu, kdy jsem se chystala jet já, jsou přihlášení kluci, které znám ze závodu 1000 mil, a dokonce další holka! To rozhodlo v mé nerozhodnosti a v mém nesebevědomí, že budu na obtíž, a začala jsem to myslet fakt vážně.

Čtyři měsíce před expedicí jsem jezdila na kole, co to šlo, běhala, chodila na běžky... Taky jsem si na úkor kola neodpustila sporty, na něž jsem byla zvyklá a které mi Honza do tréninků nezařadil. Vlastně mi je tak trochu i zakázal, ale mám svou hlavu, že. Později jsem přišla na to, že měl asi pravdu. Říkal mi, že čím míň budu mít natrénováno, tím míň si expedici užiju. Nesměla jsem podcenit ani přípravu materiální, ale na to mám našťásti Honzu jako pomocníka. A tak jsem se už jen těšila a zároveň dost bála.

V expedici převažovali kluci a jejich pánský humor, který se docela dobře mísil s naším „dámským“. Na pánský kolektiv jsem zvyklá, spíš jsem se obávala, jak si budu rozumět s další účastníci. S Janou jsme si ale padly hned do oka. Je to moc fajn holka a i díky ní jsem si to užila. Kluci nás brali jako rovnocenné partnery, ale kdykoliv jsme potřebovaly pomoc, bez řeči přispěchali. Jelikož jsou tyto expedice fyzicky a mnohdy i psychicky náročné, smířila jsem se s tím, že jsem jezdila vesměs poslední. I psychika hraje velkou roli. Noc před nejdelší etapou jsem dokonce, ač k smrti unavená, vůbec nespala kvůli myšlence, že to třeba nezvládnou. Ráno jsem vyjela sama o hodinu dřív než kluci, abych měla náskok a cestou je moc nezdržovala. Nakonec jsem tuto etapu absolvovala docela v pohodě za velké podpory Honzy i kluků. Někdy máte pocit, že to je tak náročné, že to nezvládnete, a děláte si (někdy i zbytečné) starosti, ale ten pocit, že jste to dali, vám to pak všechno několikrát násobně vynahradí.

Laponsko mě uchvátilo. Nekonečná zasněžená čistá příroda vám úplně změní pohled na svět. Zapomenete, že žijete v uspěchané době plné povinností, stresu a stereotypu. Zažíváte tak krásné chvíle v nitru přírody, že je člověku z toho až někdy úsko – a zároveň prožívá radostnou euforii. Je moc důležité, s kým ty chvíle zažíváte. Já měla štěstí, protože jsem měla kolem sebe kamarády, s kterými mi bylo dobře. Byla jsem unavená, byla mi zima, ale stejně mi bylo moc fajn. Zažili jsme krásné počasí a až -26 °C, sněhovou vánici, ve které jsme kola tlačili, pohodově večery ve srubech

nebo i naoko „povinný“ bivak ve sněhu, výšlap na nejvyšší horu Finska a pak skvělý sjezd dolů, nekonečné cesty po zamrzlých pláních a jezerech, spousty pádů a modřin po celém těle a nekonečné legrace. Dokonce i oslavu narozenin jednoho účastníka na konci expedice ve srubu dokonce i s dortem a svíčkami, který kluci vezli celou cestu v brašnách na kole. Spojení kola, sněhu a polární krajiny je zvláštní a o to zvláštnější jsou zážitky spojené s tím.

se do čistého. Místo toho si mažete bolavý zadek, otíráte se jen vlhčenými ubrousky a na obličej mažete převážně kalciovku nebo vazelinu. Všude kolem ve srubu visí zpoceně smradlavé spodky a dresy.“

To nezní příliš lákavě, a to nemusím být žena. Opravdu není jiná možnost?

„Výbornou oddychovkou pro mě a pro Yvku bylo, když jsme se na jeden večer odpojily od mužské části a sjely na kolech do města. Tam jsme se ubytovaly v chatě se sprchou, mohly si vyprat, krásně jsme voněly. Neskutečný komfort. Večer jsme si uvařily výbornou večeři, tedy žádnou pytlíkovou stravu, otevřely láhev vína a klábosily. Velice příjemná pauzička na dobití

baterií. Kluci na druhou stranu měli svůj večer ve srubu, kde mohli nekontrolovatelně prdět a smrdět. Všichni jsme si ten večer užily podle vlastního gusta a druhý den jsme pokračovali společně v cestě.“

Takže hygiena je největším nepřítelem severu, nebo existuje ještě nějaký další?

TOMÁŠ SAŇA

Nenásilná kultivace ženou

Na kole jsem už leccos zažil, ale Laponsko 2012 byla moje první outdoorová akce mimo civilizaci. Shodou náhod jsem se nahlásil v termínu, ve kterém expedici poprvé absolvovaly i dvě holky. Účast žen na čistě pánské akci vidím jako obohacení. Ať chceme, nebo ne, holky nás – aniž bychom si to uvědomovali – nenásilně kultivují, avšak nijak neomezují ve způsobu komunikace ve skupině. Naopak bych řekl, že je lepší sranda než v čistě pánské společnosti. Yvča i Jana byly fyzicky připravené a stíhaly jak tempo, tak vzdálenosti. Ostatně v případě Honzových výprav do Laponska se nejedná o závod, ale o výlet do přírody. Všichni jsme zvolili své tempo a v případě potřeby jsme na sebe na vhodných místech počkali. Stejně jsme většinou jeli všichni na dohled. Obě ženy výpravy byly fantastické, výborně zapadly do většinové pánské společnosti a byly její ozdobou v tom nejlepší smyslu. Při podobných akcích, kdy je devět lidí nejprve dva dny zavřeno v jednom autě, pak po deset nocí spí pohromadě v malinkém srubu a na závěr si zopakují dva dny v autě, není rozhodující pohlaví účastníků, ale to, jaký je kdo „pohodář“. Pohodář jsme našťástí byli všichni, počasí přálo a expedice tak předčila všechna má nejlepší očekávání.

Tomáš Saňa

pohledem souputníka

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Do Laponska jezdím na snowbikové expedice již pět let. Každou zimu proběhnou až tři výpravy, takže tam vždy strávím až dva měsíce. Přestože trasy se víceméně nemění, je každá expedice úplně jiná nejen díky odlišnému osazení. I počasí vám ukazuje přírodu pokaždé v jiném světle, a ač jsem na stejném místě poněkolkáté, vždy objevím novou krásu a znova užasnu nad úchvatností polární krajiny. Místo vypadá úplně jinak v mlze a ve vánici, a aniž byste si to uvědomovali, obraz okolí vám vytváří z větší části vaše vlastní fantazie. Na to, jak vypadají některá místa, jsem musel čekat i několik let, než se příroda rozhodla ukázat mi je za skvělé viditelnosti ve svitu slunečních paprsků a s jiskřivým sněhem. Úsek, kde se vždy pohybujeme v chabém světle čelovek, jsem naopak poznal až

díky stříbrné noci, kdy jedete zcela bez světla za silného úplňku jakoby černobílou nebo spíše černostříbrnou uměleckou fotografií. Vidíte jasné kontury a obrysy i celou okolní krajinu někde v dáli za horizonty a nad hlavou se vám přesypá neskutečná polární záře. Laponsko si dalo na čas, než mi ukázalo tuhle část arktické krajiny, ale zas mi ji ukázalo v magických a mystických obrysech. Vyplatilo se počkat a být trpělivý. Nikdy se nenuším a vždy se těším znovu a znovu.

U poslední expedice v loňském roce v druhé polovině dubna bylo už dopředu jasné, že bude určitě jiná než všechny ostatní. Poprvé měla být s ženskou účastí – Jana a moje Yvča. Holky se navzájem neznaly a byla to náhoda. Na jednu stranu jsem se těšil a na druhou stranu panovaly obavy, jak budou holky vše zvládat, jak je přijmou kluci, zda to nebudou brát jako omezení, zda nenastane problém, pokud některá z nich přibrzdí skupinu...

Jana v přihlášce uvedla, že najede 1000 km ročně – tady to mělo být 500 km sněhem v mrazech na naložených kolech v deseti dnech. Zvládne to? Yvča na kole sice jezdí a všemožně sportuje celoročně, ale Jablonec je přímo pro cyklistický trénink v zimě úplně nevhodný a jako pracující žena a matka s dalšími povinnostmi okolo na tom s časem není nejlíp. Na klidu nepřidal ani běžný problém Yvči s nedokrvováním prstů, je schopna i v létě přijet z kola s voskovými necitlivými prsty! Co bude dělat tam v mrazech kolem -20 °C?

Už v den odjezdu bylo jasno, že parta bude výborná. Jako překvapení přivezli obrovskou, asi metrovou těžkou dvoulitrovou sběračku a nenápadně ji připevnili Yvče na kolo. Jana, druhá účastnice, také rychle zapadla a než jsme naložili auto a přívěs, byla parta stmelena a již v autě bylo jasné, že v tomhle směru nebude problém. Holčák nebyl pánský humor cizí, rychle se zapojily a do atmosféry navíc vnesly jiskru.

Parta tedy fungovala skvěle, šlo ale taky o to, jak budou holky zvládat ty každodenní dávky. Obě byly podobné postavy – drobné, ani ne 160 cm vysoké, ani ne 50 kg na váze. Jak se budou potýkat s naloženými, někdy až téměř 40kilovým koly? Zvládaly skvěle! Kluci se navíc projevíli jako džentlmeni a snažili se holčákům trochu odlehčit.

Jeden z těžkých bodů expedice je zdolání Halti, nejvyšší hory Finska s 1326 m, a to hned druhý den po příjezdu. V létě je hora na kole neabsolvovatelná, v zimě se o to pokoušíme jen my. Tahle expedice, ač zdánlivě oslabená holčákami, dosáhla hned několika prvenství. Byla to teprve třetí snowbiková výprava v historii, která dosáhla vrcholu, ale poprvé nahoře stanuly ženy. Poprvé vrchol s námi dosáhl Slovák a poprvé se nahoru dostala úplně celá expedice. Na těch předchozích to vždy někdo vzdal a skončil v některém ze srubů cestou.

Posledních dní výpravy se přejíždí národní park. Tady si může unavený účastník případně ulevit a několik dnů vynechat. Nikoho ani nenapadlo tuhle možnost využít a i přes náhle se horšící počasí i hůře sjízdné cesty všichni včetně holek absolvovali expedici do posledního kilometru, což se také stalo poprvé. Poprvé absolvovala celá expedice úplně všechno.

Jana bez problémů výkonnostně plně konkurovala klukům. To, že běhá dlouhé tratě, v dotazníku skromně zamlčela – její fyzická, vytrvalost a zdatnost se ale přehlédnout nedaly. Všechny neustále každý večer překvapovala, když vyndala jídlo nebo nějakou pochoutku pro všechny. Nikdo nemohl pochopit, kde to má vše schované a jak to uveze.

Yvča využila své přirozené fyzické fondy a něco ze zimní přípravy (i když příprava před Laponskem neprobíhala, jak by měla) a byla také plnohodnotnou členkou výpravy. Navíc překvapivě zvládala i mrazy. Jeden den jsme ráno vyjízděli dokonce v -26 °C a ani přesto nenastal nejmenší problém s nedokrvováním prstů nebo „vyřazením z provozu“ kvůli promrznutí. Jen to potvrdilo, že mrazy tam nahoře jsou díky suchému vzduchu snesitelnější, pomáhá i intenzita pohybu na sněžném kole a také funguje speciální vybavení, které účastníkům půjčují spolu se zimními koly (vatované návleky na řídítka i boty).

Na závěr musím říct, že i přes mé obavy to byla jedna z nejlepších expedic, během akce se velice rychle vytvořila kompaktní skupina, která nerozlučně absolvovala všechno společně. A myslím si, že základem toho byl humor a neustále dobrá nálada na „palubě“. Holky byly skvělé a díky své povaze tím správným kořením celé expedice.

„Chození na záchod je také kapitola sama o sobě. Nezbytné bylo naučit organizmus, že na velkou se musí nejlépe ráno na srubu. Na cestě to pak bylo komplikovanější. Když to na vás přijde, musíte to neodkladně řešit. Nikdy nebylo jisté, kdy se objeví nějaká příhodná chatka. A odskočit si na otevřené pláni také není dobrý nápad. Jakmile se sjelo z cesty, zapadli jste po pás ve sněhu. Proto pro mě bylo kafe nedílnou součástí snídane. Hans mi ho pravidelně připravoval – to od něj bylo velice pozorné. Na závěr zájezdu jsme měli příležitost vyjádřit, co se nám v průběhu líbilo a nelíbilo. Bohužel jsem musela konstatovat, že kafe od Hanse byl strašný hegeš. Ale účel splnilo vždy.“

Co byste poradila svým potenciálním následovnicím?

„Aby se toho zbytečně nebály. Sama bych hned jela znovu.“

Máte v hledáčku nějakou další podobně náročnou akci?

„V naší skupině v Laponsku se setkali čtyři kluci, kteří předtím absolvovali závod Craft 1000 miles adventure. To je pořádná výzva a z vyprávění je jasné, že to nic lehkého nebude. O tom svědčí i malé procento závodníků, kteří dorazí až do samého konce. Uvidím, jestli se mi podaří závod tento nebo příští rok absolvovat.“

Díky za rozhovor!

Karel Kuchler

Foto: Jan Kopka a účastníci výpravy Laponsko duben 2012

